

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Antoine de Saint-Exupéry

Mgr. Eva Mužná

**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0229
Šablona: III/2
Č. materiálu: VY_32_INOVACE_
Datum vytvoření: 11. 7. 2013
Ročník: 3.
Předmět: Český jazyk a literatura
Vzdělávací oblast: Jazyková
Tematická oblast: Světová literatura 1. poloviny 20. století

Anotace: Žákyně a žáci se seznámí se životními peripetemi francouzského spisovatele A. de Saint-Exupéryho a s jedním z jeho nejznámějších děl Malý princ

Antoine de Saint-Exupéry

„Zemi nedědíme po předcích, nýbrž si ji jen vypůjčujeme od našich dětí.“

- ❖ **29. června 1900 Lyon – pravděpodobně 31. července 1944**
- ❖ celým jménem Antoine-Jean-Baptiste-Marie-Roger de Saint-Exupéry
- ❖ **otec hrabě Jean de Saint-Exupéry (1863-1904)**, byl inspektorem pojišťovny v Lyonu
- ❖ v Lyonu se otec seznámil s Marií de Fonscolombe (1875 - 1972) - vzali se v roce 1896
- ❖ **oba rodiče pocházeli z aristokratických kruhů**
- ❖ **Antoine přichází na svět jako 3. z 5 dětí, má 3 sestry a 1 bratra**
- ❖ matka se snažila, aby děti měly šťastné dětství, a proto trávily **část roku na zámku u jejich rodičů, část u její prarodičů na zámku Saint-Maurice-de-Remens**
- ❖ Antoine **velmi miloval svou matku**, která mu byla po celý jeho život oporou
- ❖ v rodině mu říkali „**Král Sluníčko**“ – **kvůli jeho modrým očím a blondým vlasům**
- ❖ **již v dětství psal básně**, zabýval se i „**vynalézáním**“ a **obdivoval letectví a piloty**
- ❖ spolu se svým bratrem studoval na koleji ve Fribourgu **ve Švýcarsku - zde dosáhl i maturity**
- ❖ u zkoušek na námořní akademii v Paříži neuspěl, zapsal na architekturu, tento obor ho však nelákal
- ❖ **rád navštěvoval kavárny, kde se stejně starými přáteli zaníceně diskutoval o literatuře, filmu a kultuře vůbec**, díky své příbuzné, přišel do kontaktu se spisovatelskou komunitou
- ❖ **létání tehdy bylo velmi riskantní a nebezpečný způsob obživy a zábavy, i přesto se rozhodl zasvětit mu život**
- ❖ v roce 1921 narukoval k leteckému pluku ve Štrasburku, byl přidělen do dílen, práce ho nenaplňovala, chtěl za každou cenu létat
- ❖ **po strastiplném výcviku, kdy při jednom letu málem uhořel, složil pilotní zkoušky**, stal se stíhačem, ale brzy ho postihla **nehoda, při které utrpěl zlomeninu lebky**
- ❖ začátkem roku 1923 šel do civilu a načas se stal **úředníkem, obchodním cestujícím, prodával dokonce nákladní auta**, která neměl rád, protože se nedokázala vznést k obloze - prodal jediný vůz
- ❖ svému **snu o létání obětoval i své soukromí** – snoubenka Louisa Vilmorinová naléhá, aby se létání vzdal a následně ruší zasnoubení
- ❖ v roce 1926 **nastoupil k letecké společnosti v Toulouse**, jeho kariéra nabrala na obrátkách

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

- ❖ roku 1931 se oženil s **Consuelou Suncin de Sandoval** (1901 – 1979), kterou poznal předchozího roku
- ❖ roku 1931 byl **jmenován Rytířem Čestné legie**
- ❖ psal novinové články ze svých cest např. do Moskvy či Španělska
- ❖ na prahu druhé světové války nastoupil v hodnosti kapitána na letiště v Toulouse, kde měl školit nové piloty, krátce nato se dostal k leteckým průzkumníkům
- ❖ **po porážce Francie nacistickým Německem odjel do Spojených států, kde začal psát knihu Malý princ**
- ❖ v únoru **1943 přesídlil do severní Afriky, kde se připojil k francouzské letce**
- ❖ **po nehodě při jednom letu byl přeřazen do zálohy**, ale v roce 1944 si vymohl návrat k bojovému útvaru na Sardinii, v létě byla jeho peruť převelena na Korsiku
- ❖ **31. července 1944 nastoupil k letu nad Francií**, letadlo se odlepilo od země v půl deváté ráno, nejspíše v půl třetí, kdy mělo dojít palivo, se měl vrátit
- ❖ všichni lidé na letišti čekali marně

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
 Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Počátky literární tvorby

V době, kdy se živil jako prodejce automobilů, napsal a roku 1926 vydal své první dílo. Jmenovalo se příznačně **Letec**. Ukončil činnost obchodníka, usedl za pilotní knipl a přepravoval leteckou poštu mezi Toulouse a Casablankou. Záhy se stal velitelem letiště na Cap Juby v Maroku.

Tušení budoucnosti?

Bylo mu třicet když vyšel **Kurýr na jih**, příběh lásky poštovního pilota Bernise k dávné přítelkyni Geneviévě. Bernis nakonec zůstává sám a jeho stroj při letu nad pouští havaruje. Saint-Exupéry v knize hojně používá autobiografické prvky, aniž by tušil, že za pár let stejně jako jeho hrdina také zahyne v letadle.

Jihoamerické dobrodružství

Brzy zaměnil poušť za jihoamerické pampy a pomáhal zakládat letecké spojení v daleké Patagonii. Když se vrátil do vlasti, měl už dokončenou další knihu. Byl to **Noční let**, příběh nočních leteckých kurýrů, v němž nechybí tragická havárie, doprovázená otázkou, zda nad záchranu jedince není třeba povýšit snahu po zachování lidského rodu. I tady Saint-Exupéry čerpal z vlastních zkušeností. Při jednom zkušebním letu se s ním hydroplán potopil a on se málem utopil.

Jak chutná risk?

V roce 1934 bychom zastihli Saint-Exupéryho v Asii ve službách Air France. Ani tam se nevyhnul havárii, která měla za následek komplikované zranění dolní končetiny. Tato nepříjemnost ho ale neodradila od snahy překonat rekord na trati Paříž-Saigon. Nad libyjskou pouští jeho letoun havaroval. Tři dny v pusté a horkem sálající poušti očekával trýznivou smrt žízní, avšak v poslední chvíli ho zachránila náhodná karavana domorodců. V roce 1936 pracoval jako novinář během občanské války ve Španělsku. O rok později už zase létal v Africe a zároveň pracoval na knize **Citadela**, nedokončeném rozsáhlém díle, v němž je příběh nahrazen filozofickými úvahami a bajkami o tom, že člověk získá bohatství jen tehdy, když sám dává a obětuje se.

Další karambol

V únoru 1938 málem zahynul. Při pokusu o přelet z New Yorku do Ohňové země se jeho letoun, přetížený přídavnými nádržemi paliva, se zřítil nad Guatemalou. Sedminásobná zlomenina lebky a další zranění ho nadlouho upoutaly na lůžko. V té době napsal snad své nejúchvatnější dílo, jemuž dal název **Země lidí**. V osmi příbězích zdůrazňuje, "že svět kolem obohatí jen ty, kdo se k němu obracejí ne proto, aby se radovali nad jeho bohatstvím, ale aby spolu s ním rostli."

Ve službách vlasti

V roce 1940, kdy Německo obsazovalo Francii, působil jako průzkumný pilot. Při jednom obzvláště nebezpečném letu, kdy se s ním velitel loučil jako s někým, kdo se nevrátí, se nejen mimořádně vyznamenal, ale zážitky z této mise zpracoval ve své další knize **Válečný pilot**. V té vyjádřil svou nenávist k válce, její nesmyslnosti a tvrdohlavosti těch, kteří považují válku za hru, které je třeba obětovat vše, včetně lidských životů.

Záhada smrti

Další krok k **objasnění okolností smrti** francouzského spisovatele a letce Antoina de Saint-Exupéryho udělal potápěč z přístavu Marseille, který podle všeho našel na mořském dně vrak letadla, v němž Saint-Axupéry zahynul 31. července 1944. Napsal to dne 29.5.2000 francouzský list Le Figaro. Potápěč Luc Vanrell našel a vyfotografoval vrak v stometrové hloubce poblíž ostrova Frioul. Historik Philippe Castellano se domnívá, že jde o nade vší pochybnost o Lighting P38 typ J, který byl modifikovaný v průzkumný letoun F5B - tedy o naprosto stejný stroj, v jakém letěl v osudný den autor Malého prince. Vanrell v obavě před zloději nezveřejnil přesné místo, kde vrak fotografoval. Připustil jenom, že je poblíž oblasti, kde v září 1998 našel rybář Bianco ve svých sítích náramek se jménem Saint-Exupéryho a jeho ženy Consuely. Expertiza vraku by mohla definitivně stanovit příčiny Saint-Exupéryho osudné havárie. Podle německých archivů se nestal cílem protiletectvého dělostřelectva ani útoku německé stíhačky, řekl Castellano, podle něhož jsou "všechny hypotézy možné". Zařazuje mezi ně problém s kyslíkovým přístrojem, poruchu motoru, prostou nevolnost a "vzhledem k jeho tehdejšímu duševnímu stavu se nedá vyloučit ani sebevražda".

Řád čestné legie

je nejvyšším francouzským státním vyznamenáním. Uděluje se jako **uznání za vojenský, kulturní, vědecký nebo společenský přínos Francii**. Řád čestné legie **založil 19. května 1802 Napoleon Bonaparte**.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Malý princ

Kapitola XXI. - Liška

Tu se objevila liška.

"Dobrý den," řekla.

"Dobrý den," zdvořile odpověděl malý princ. Obrátil se, ale nic neviděl.

"Jsem tady, pod jabloní...", řekl ten hlas.

"Kdo jsi?" zeptal se malý princ. "Jsi moc hezká..."

"Jsem liška," řekla liška.

"Pojď si se mnou hrát," navrhl jí malý princ. "Jsem tak smutný..."

"Nemohu si s tebou hrát," namítla liška. "Nejsem ochočena."

"Ó, promiň," řekl malý princ.

Chvilí přemýšlel a pak dodal:

"Co to znamená ochočit?"

"Ty nejsi zdejší," řekla liška, "co tu hledáš?"

"Hledám lidi," odvětil malý princ. "Co znamená ochočit?"

"Lidé," řekla liška, "mají pušky a loví zvířata. To je hrozně nepříjemné. Pěstují také slepice. Je to jejich jediný zájem. Hledáš slepice?"

"Ne," řekl malý princ. "Hledám přátele. Co to znamená ochočit?"

"Je to něco, na co se moc zapomíná," odpověděla liška. "Znamená to vytvořit pouta..."

"Vytvořit pouta?"

"Ovšem," řekla liška. "Ty jsi zatím pro mne jen malým chlapcem podobným statisícům malých chlapců.

Nepotřebuji tě a ty mě taky nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liškou podobnou statisícům lišek. Ale když si

mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého. Budeš pro mne jediným na světě a já zase pro tebe

jedinou na světě..." "Začínám chápat," řekl malý princ. "Znám jednu květinu...myslím, že si mě ochočila..."

"To je možné," dodala liška. "Na Zemi je vidět všelicos..."

"Ó, to není na Zemi," řekl malý princ.

Zdálo se, že to probudilo v lišce zvědavost:

"Na jiné planetě?"

"Ano."

"Jsou na té planetě lovci?"

"Nejsou."

"Ach, to je zajímavé! A slepice?"

"Také ne."

"Nic není dokonalé," povzdychla liška.

Ale vrátila se ke svému nápadu:

"Můj život je jednotvárný. Honím slepice a lidé honí mne. Všechny slepice jsou si navzájem podobné a také lidé jsou si podobní. Trochu se proto nudím. Ale když si mě ochočíš, bude můj život jakoby prozářen sluncem. Poznám zvuk kroků, který bude jiný než všechny ostatní. Ostatní kroky mě zahánějí pod zem. Ale tvůj krok mě jako hudba vyláká z doupěte. A pak, podívej se! Vidíš tamhleta obilná pole? Nejím chléb. Obilí je pro mne zbytečné. Obilná pole mi nic nepřipomínají. A to je smutné. Ale ty máš zlaté vlasy. Bude to opravdu nádherné, až si mě ochočíš. Zlaté obilí mi tě bude připomínat. A já budu milovat šumění větru v obilí..."

Liška umlkla a dlouho se dívala na malého prince.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

"Ochoč si mě, prosím!" řekla.

"Velmi rád," odvětil malý princ, "ale nemám moc času. Musím objevit přátele a poznat spoustu věcí."

"Známe jen ty věci, které si ochočíme," řekla liška. "Lidé už nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníků věci úplně hotové. Ale poněvadž přátelé nejsou na prodej, nemají přátel. Chceš-li přátele, ochoč si mě!"

"Co mám dělat?" zeptal se malý princ.

"Musíš být hodně trpělivý," odpověděla liška. "Sedneš si nejprve kousek ode mne, takhle do trávy. Já si budu na tebe po očku dívat, ale ty nebudeš nic říkat. Řeč je pramenem nedorozumění. Každý den si však budeš moci sednout trochu blíž..."

Druhý den přišel malý princ zas.

"Bylo by lépe, kdybys přicházel vždycky ve stejnou hodinu," řekla liška.

"Přijdeš-li například ve čtyři hodiny odpoledne, již od tří hodin budu šťastná. Čím více čas pokročí, tím budu šťastnější. Ve čtyři hodiny budu už rozechvělá a neklidná; objevím cenu štěstí! Ale budeš-li přicházet v různou dobu, nebudu nikdy vědět, v kterou hodinu vyzdobit své srdce...Je třeba zachovávat řád."

"Co je to řád?" řekl malý princ.

"To je také něco moc zapomenutého," odpověděla liška, "to, co odlišuje jeden den od druhého, jednu hodinu od druhé. Moji lovci například zachovávají také řád. Tančí každý čtvrtek s děvčaty z vesnice. Každý čtvrtek je tedy nádherný den! Jdu na procházku až do vinice. Kdyby lovci tančili kdykoliv, všechny dny by se podobaly jeden druhému a neměla bych vůbec prázdniny."

Tak si malý princ ochočil lišku. A tu se přiblížila hodina odchodu.

"Ach, budu plakat...", řekla liška.

"To je tvá vina," řekl malý princ. "Nepřál jsem ti nic zlého, ale tys chtěla, abych si tě ochočil..."

"Ovšem," řekla liška.

"Ale budeš plakat!" namítl malý princ.

"Budu plakat," řekla liška.

"Tak tím nic nezískáš!"

"Získám, vzpomeň si na tu barvu obilí."

A potom dodala: "Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek - tajemství." Malý princ odběhl podívat se znovu na růže.

"Vy se mé růži vůbec nepodobáte, vy ještě nic nejste," řekl jim. "Nikdo si vás neochočil a vy jste si nikoho neochočily. Jste takové, jako byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mne jediná na světě."

A růže byly zaražené.

"Jste krásné, ale jste prázdné," pokračoval. "Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by si obyčejný chodec myslel, že se vám podobá. Ale ona jediná je důležitější než vy všechny, protože právě ji jsem zaléval. Protože ji jsem dával pod poklop. Protože ji jsem chránil zástěnou. Protože ji jsem pozabíjel housenky (kromě dvou nebo tří, z kterých budou motýli). Protože ji jsem poslouchal, jak naříkala nebo se chlubila, nebo dokonce někdy mlčela. Protože je to má růže."

A vrátil se k lišce.

"Sbohem...", řekl.

"Sbohem," řekla liška. "Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné."

"Co je důležité, je očím neviditelné," opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

"A pro ten čas, který jsi své růži věnoval, je ta tvá růže tak důležitá."

"A pro ten čas, který jsem své růži věnoval...", řekl malý princ, aby si to zapamatoval. "Lidé zapomněli na tuto pravdu," řekla liška. "Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži..."

"Jsem zodpovědný za svou růži...", opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

- ❖ **interpretovat obsah textu**
- ❖ **analyzovat jazyk a způsob vyjadřování ústředních postav výňatku**
- ❖ **nalézt hlavní myšlenku textu**
- ❖ **slovo ohočit nahradit jiným výrazem, hodícím se do situace popisované v textu**
- ❖ **na základě textu objasnit termín zodpovědnost**
- ❖ **charakterizovat postavy vystupující ve výňatku**

Použité zdroje

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Antoine_de_SaintExup%C3%A9ry_%28cropped%29.jpg?use_lang=cs. [online]. [cit. 2013-07-11].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Consuelo_en_1942_%C3%A0_Montr%C3%A9al.jpg. [online]. [cit. 2013-07-11].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:50_francs_banknote_A.jpg?uselang=cs. [online]. [cit. 2013-07-11].

Slovník francouzsky píšících spisovatelů. 1. vyd. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-130-2.

PRADEL J., Vanrell L. St. Exupéry – Poslední tajemství. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. ISBN 80-7021-985-0.

DE SAINT-EXUPÉRY A. Malý princ. 8. vyd. Praha: Albatros, 1984. ISBN 13-720-84. s. 69 – 75.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).